

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора

М.Н. Курко
М.Н. Курко

04 лютого 2016 р.

**ПРОГРАМА
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ**

*до освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр
(невідповідного напрямку)*

Затверджено головою фахової
атестаційної комісії

Л.О. Гончар

Л.О. Гончар

Київ - 2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступний екзамен для студентів з базовою освітою молодший спеціаліст невідповідного напрямку є невід'ємною складовою для початку навчального процесу.

Метою вступного випробування є комплексна перевірка знань вступників, які вони отримали в результаті вивчення циклу дисциплін, передбачених освітньо-професійними програмами та навчальними планами підготовки за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодший спеціаліст. Вступник повинен продемонструвати фундаментальні та професійно-орієнтовані уміння, знання та здатність вирішувати типові професійні завдання, передбачені для відповідного рівня.

Вступне фахове випробування базується на вимогах до знань та вмінь випускника освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст і включає зміст нормативних навчальних дисциплін з:

- економічних дисциплін;
- соціології;
- політології;
- основ безпеки життєдіяльності;
- охорони праці;
- екології;
- філософії;
- психології;
- правознавства

Теми з дисциплін галузі знань “ЕКОНОМІКА І ПІДПРИЄМНИЦТВО”

Тема 1. Процес суспільного виробництва та його основні фактори

Суспільне виробництво та його елементи. Матеріальне і нематеріальне виробництво. Суспільний поділ праці і його форми. Виробництво, розподіл, обмін, споживання.

Основні економічні фактори (ресурси) виробництва, їх взаємодія. Закон відносної обмеженості економічних ресурсів. Межа виробничих можливостей. Виробнича функція та її складові. Проблема економічного вибору. Закон зростання альтернативних витрат.

Результативність виробництва та її показники. Основні напрямки підвищення ефективності суспільного виробництва.

Тема 2. Власність в економічній системі

Власність та її роль в економічній системі. Економічний і правовий зміст власності. Право володіння, розпоряджання, користування. Суб'єкти та об'єкти відносин власності.

Специфікація прав власності. Теорема Р. Коуза.

Основні форми власності, їх взаємодія. Індивідуальна власність. Приватна власність. Колективна власність та її види. Корпоративна та державна власність. Особливості акціонерної форми власності. Інтелектуальна власність.

Еволюція відносин власності. Новітні тенденції у розвитку відносин власності.

Відносини та форми власності в Україні в період переходу до ринку. Роздержавлення та приватизація, їх суть і відмінності. Форми та методи приватизації державного майна. Особливості здійснення процесів роздержавлення та приватизації в Україні.

Тема 3. Форми організації суспільного виробництва

Генезис форм організації суспільного виробництва. Натуральна (традиційна) форма організації виробництва. Суть і ознаки натурального виробництва та його історичні межі.

Товарна форма організації суспільного виробництва. Умови виникнення товарного виробництва, його суть, ознаки і роль у розвитку суспільства. Суперечності товарного виробництва.

Нове в розумінні сутності товару та форм його реалізації. Специфіка послуги як товару. Інформація як товар.

Тема 4. Економічний механізм функціонування ринку

Економічні основи ринкового механізму: мета, обмеження, вибір.

Економічна природа попиту. Закон попиту. Цінові та нецінові чинники впливу на попит. Еластичність попиту за ціною.

Пропозиція та чинники, що її визначають. Закон пропозиції.

Тема 5. Інфраструктура ринку

Поняття й основні риси інфраструктури ринку.

Біржа як елемент ринкової інфраструктури, її види та функції. Форвардні та ф'ючерсні біржові угоди.

Товарна біржа. Мета та функції товарної біржі. Суб'єкти товарної біржі.

Фондова біржа. Основні види операцій, здійснюваних на фондовій біржі.

Банки та небанківські інституції ринкової інфраструктури.

Інфраструктура ринку праці. Біржа праці. Служба зайнятості в Україні.

Формування інфраструктури ринку в Україні.

Тема 6. Підприємство і підприємництво

Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Поняття й основні ознаки підприємства. Види підприємств.

Капітал як матеріальна основа підприємницької діяльності. Кругообіг капіталу, його функціональні форми. Швидкість обороту.

Організаційно-правові форми підприємництва. Індивідуальне підприємництво (одноосібне володіння). Товариство (партнерство). Корпорація. Малий бізнес.

Ризик у підприємницькій діяльності та його види. Венчурний бізнес. Система франчайзингу.

Загальні економіко-правові основи розвитку підприємництва в Україні.

Тема 7. Витрати виробництва і прибуток

Суть, види і структура витрат виробництва: концептуальні підходи. Собівартість продукції як суспільна форма витрат виробництва, її структура, види і функції.

Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства. Суть прибутку. Теорії прибутку. Бухгалтерський і економічний прибуток. Нормальний прибуток як елемент витрат. Норма прибутку і чинники, що впливають на неї. Проблема прибутковості у функціонуванні підприємств України в сучасних умовах.

Тема 8. Акціонерні товариства. Корпоративний капітал

Акціонерне товариство (корпорація): сутність, причини виникнення та основні риси. Види акціонерних товариств.

Прибуток акціонерних товариств і його розподіл.

Цінні папери: роль і основні види. Акції, їх види. Дивіденд. Курс акцій і закономірності його зміни. Облігації.

Проблеми та шляхи формування акціонерних товариств (корпорацій) в Україні.

Тема 9. Державне регулювання ринкової економіки

Необхідність державного регулювання економіки. Межі і форми державного втручання в регулювання економічного відтворення.

Функції держави, основні методи і напрямки державного регулювання.

Економічний інструментарій та важелі державного впливу на ринкову економіку.

Коротко- і довгострокове (програмування) регулювання економіки. Індикативне планування. Формування системи державного регулювання економіки України при переході до ринку.

Тема 10. Фінансова система. Державний бюджет

Фінансова система та фіскальна політика держави. Сутність, структура та функції фінансів. Державні фінанси та їх роль у ринковій економіці. Державний бюджет: структура доходів і видатків. Бюджетний дефіцит. Державний борг. Шляхи досягнення збалансованості держбюджету. Проблеми формування держбюджету України.

Податкова система: суть, структура, значення, принципи побудови та функціонування. Суть і функції податків. Ставки оподаткування. Види податків. Крива А. Лаффера та визначення межі оподаткування. Основні проблеми й напрямки розвитку податкової системи в Україні.

Тема 11. Доходи населення і соціальна політика держави

Доходи населення, їх види та джерела формування. Номінальні та реальні доходи.

Функціональний розподіл доходів. Структура використання доходу. Рівень життя та його показники. Соціально-економічна структура суспільства. Нерівність доходів і проблема бідності. Причини диференціації доходів. Крива Лоренца.

Соціальна політика держави. Соціальні гарантії. Система соціального захисту населення та її складові.

Система трансфертних платежів у ринковій економіці. Індекс використання людського потенціалу.

Тема 12. Економічні аспекти глобальних проблем

Причини виникнення та суть глобальних проблем сучасності. Класифікація глобальних проблем. Ознаки глобальних проблем.

Проблема збереження миру та роззброєння. Економічна криза та форми її прояву. Продовольча проблема. Чинники продовольчої проблеми. Шляхи розв'язання продовольчої проблеми: екстенсивний та інтенсивний.

Паливно-енергетична та сировинна проблеми. Проблеми економічної відсталості окремих країн і регіонів світу.

Міжнародне співробітництво в розв'язанні глобальних проблем.

Список рекомендованої літератури

1. Беляєв О. О., Бебело А. С. Політична економія: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНЕУ, 2008.
2. Баб'як М.Н. Економічна теорія: Навч.посіб. / М.Н. Баб'як, Л.А. Пешенкова, А.В. Рибчук. — К.: ЦНЛ, 2010
3. Економічна теорія: Політекономія: Підручник. / За ред. В.Д. Базилевича — 3-тє вид. — К.: Знання-Прес, 2011.
4. Мочерний С.В. Економічна теорія: Підручник / С.В. Мочерний, М.В. Довбенко. — К.: Академія, 2008.
5. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / Ред. Климко Г.Н. та ін. — 5-те вид., - К.: Знання – Прес, 2009.
6. Політична економія: Навч.посіб. / Ред. В.О. Рибалкін, В.Г. Бодров. — К.: Академвидав, 2008.
7. Сламан Дж. Экономикс /Дж. Сламан, М. Сатклифф. — 5-е изд. —_СПб.: Питер, 2005.
8. Чепінога В.Г. Основи економічної діяльності: Навч. посіб. — К.: Юрінком Інтер, 2003.

Теми з дисципліни “СОЦІОЛОГІЯ”

Тема 1. Місце та роль соціології для людини в суспільстві та системі суспільствознавства

Інтелектуальні особливості становища людини в світі, важливість її самовизначення. Система наук, система суспільствознавства, їх взаємозв'язок. Структура соціологічного знання. Предметна специфіка соціології. Об'єкт та предмет соціології. Соціологія в системі суспільствознавства та її співвідношення і зв'язок з іншими науками. Поняття про соціальне. Соціальний факт. Основні поняття соціології. Специфіка соціального пізнання. Функції соціології. Роль соціології у розробці соціальних технологій.

Тема 2. Основні етапи становлення та розвитку соціологічного знання

Генезис соціального знання про людину та суспільство. Соціокультурна контекстуальність епістемологічної теорії науки. Синергетика як нова освітня парадигма. Гносеологічні та соціальні передумови виникнення соціології. Соціологічні парадигми: структурно-функціональні, інтерпретаційні та конфліктологічні. Основні етапи становлення та розвитку соціології як науки. Соціологічні ідеї Сен-Сімона. Позитивізм О.Конта, соціальна статика та соціальна динаміка. Еволюціонізм Г.Спенсера. Історичний матеріалізм К.Маркса. “Розуміюча соціологія” М.Вебера, концепція соціальної дії та ідеальних типів. “Формальна соціологія” Г.Зіммеля. Еволюціонізм Е.Дюркгейма, концепція соціального факту та аномії. Концепція циркуляції еліт В.Паретто. Символічний інтеракціоналізм Дж.Міда. Феноменологія та етнометодологія (А.Шюц, Г.Гарфінкель). Емпірична соціологія ХХ ст. (Ф.Тейлор, А.Файоль, Дж.Морено, Е.Мейо). Розвиток соціології в Україні.

Тема 3. Людина та суспільство як соціальна система

Поняття про людину в суспільстві та його типи. Людина та суспільство як система взаємовідносин та взаємодій соціальних суб'єктів. Соціальні суб'єкти інтелектуальної власності та соціальні об'єкти. Людина та суспільство як інтелектуальна система. Соціологічні моделі людини та суспільства: структурно-функціональна, конфліктологічна та соціокультурна. Складові елементи соціальної системи. Класифікація соціальних систем.

Тема 4. Соціальна структура та стратифікація

Поняття соціальної структури суспільства. Основні концепції соціальної структури. Типологія елементів соціальної структури. Поняття соціальної стратифікації. Соціальні ролі та статуси. Соціальні групи та соціальні спільноти. Соціально-класова, соціально-демографічна, соціально-територіальна, соціально-професійна, соціально-етнічна структура суспільства. Соціальна мобільність. Ідейний пріоритет як інтелектуальна сила розвитку суспільства. Соціогенний вплив в латентних структурах людського інтелекту. Імідж як особливий вид соціального світу.

Тема 5. Соціальні інститути та їх роль в житті суспільства

Поняття соціального інституту. Соціальні інститути як засоби організації, управління та регулювання системи суспільних відносин. Структура соціальних інститутів та механізми їхнього функціонування. Типи соціальних інститутів (держава, церква, освіта, право, економіка, сім'я, ЗМІ). Функції соціальних інститутів. Освіта, наука та виховання у розвитку суспільного прогресу. Філософія шляхетної конституції особистості: виховання інтелігентності для соціального працівника.

Тема 6. Поняття та структура соціальних організацій

Поняття соціальної організації. Структура соціальних організацій. Типологія соціальних організацій (господарсько-економічні, політичні, демонстративні, культурно-ідеологічні, навчальні організації). Функції соціальних організацій. Смысловиттєві настанови мудрості для людини та соціальних організацій. Управління в організації. Поняття про ефективність соціальної організації. Поняття про соціальну самоорганізацію. Ціннісні соціальні орієнтири формату духовного капіталу як запорука інтелектуального самозбереження.

Тема 7. Соціальні процеси та соціальні зміни

Поняття та сутність соціальних змін. Види соціальних змін (відкриття, винахід, інновація, дифузія). Зміст поняття “соціальних процесів”. Класифікація соціальних процесів (кооперація, конкуренція, пристосування, конфлікт, асиміляція, амальгамація). Природа соціальних рухів. Типи соціальних рухів (експресивні, утопічні, реформістські, революційні). Життєвий цикл соціальних рухів.

Тема 8. Соціальна взаємодія як сутність соціального життя

Сутність категорії “соціальна дія” та зміст поняття “соціальна взаємодія”. Особливості соціальних взаємозв'язків. Сутність соціальних контактів. Формування соціальних відносин. Типологія соціальних відносин.

Тема 9. Особистість та безпекотворення в глобальному інформаційному суспільстві

Поняття особистості в соціології. Фактори, що впливають на формування особистості (біологічна спадковість, фізичне оточення, культура, груповий досвід та унікальний індивідуальний досвід). Особистість і процес соціалізації. Інтелектуальна безпека

Тема 10. Сутність і типологія соціологічних досліджень

Поняття про соціологічне дослідження. Основні етапи соціологічного дослідження. Типологія соціологічних досліджень. За рівнем знання: теоретичні та емпіричні соціологічні дослідження. За характером знання: методологічні та неметодологічні. За орієнтацією дослідження: фундаментальні та прикладні. За предметом дослідження: суто соціологічні та комплексні. За характером цілей та задач дослідження: розвідувальні, описові та аналітичні. За динамікою об'єкта дослідження: разові та повторні.

Тема 11. Основні методи збору соціологічної інформації

Якісні та кількісні методи соціологічного дослідження. Соціологічне опитування. Види опитувань: анкетування, інтерв'ю; тестування, соціометрія, експертне оцінювання, фокус-група). Соціологічне спостереження. Види спостережень: включені та невключені; польові, лабораторні та випадкові. Аналіз документів. Контент-аналіз.

Тема 12. Програма соціологічного дослідження

Програмування соціологічного дослідження. Основні функції програми соціологічного дослідження. Структура програми соціологічного дослідження. Методологічна частина програми. Процедурна (методична) частина програми. Робочий план дослідження. Організація соціологічного дослідження. Звіт про проведення соціологічного дослідження.

Список рекомендованої літератури

1. Волков Ю.Г., Мостовая И.В. Социология: Учебник для вузов. – М., 2004.
2. Добреньков В.И., Кравченко А.И. Социология. В 3-х тт. – М., 2008.

3. Кравченко А.И., Анурин В.Ф. Социология. – Спб., 2008.
4. Лавриненко В.Н., Нартон Н.А., Шабанова О.А., Лукашова Г.С. Социология. – М., 2000.
5. Лукашевич Н.П., Туленков Н.В. Социология. – К., 2002.
6. Социология: наука об обществе: Учеб. Пособие / Под общ. ред. Андрущенко В.П., Горлача Н.И. – Х., 2003.
7. Социология: Учеб. пособие / Елсуков А.Н., Бабосов Е.М., Данилов А.Н. – Мн., 200.
8. Социология: Учеб. пособие / Ред. Емшина П.С., Мутагирова Д.З., Скворцова Н.Г. – СПб., 2012.
9. Социология: Энцикл. / Сост. Грицанов А.А. – Мн., 2003.
10. Фролов С.С. Социология. – М., 2000.

Теми з дисципліни «ПОЛІТОЛОГІЯ»

Тема 1. Політологія як навчальна дисципліна

Структура політичного знання. Закони, принципи та категорії політології. Структура політології: науково-теоретичний та науково-емпіричний рівні політологічного знання. Основні аспекти вивчення політичної реальності у межах навчального курсу політології: субстанціональний, інституціональний, функціональний та ін. Основні завдання та функції політології.

Методологія та методи політологічного пізнання. Методика конкретних політологічних досліджень. Парадигми політології: теологічна, натуралістична, соціоцентрична та ін.

Тема 2. Світовий контекст розвитку політичної думки

Політологія як історична реальність. Зародження політичної думки у країнах Стародавнього Сходу: закони Хамурапі у Вавилоні, міф Заратустри у Персії, буддизм в Індії, конфуціанство і даоїзм у Китаї. Політичні вчення Стародавньої Греції. Політична філософія Сократа. Ідеальна держава Платона. Аристотель про політику, державу і політичну справедливість. Політична думка і світоглядні ідеї Стародавнього Риму. Політико-правові погляди Цицерона. Політичні ідеї раннього християнства. Аврелій Августин. Політична думка часів середньовіччя.

Тема 3. Політична сфера та політичне життя суспільства

Виникнення політики: причини та підходи до з'ясування її сутності. Загальна тенденція розвитку уявлення про політику як соціальну реальність. Основні функції політики: визначення колективних цілей суспільного розвитку, збереження стабільності соціуму, розподіл ресурсів, управління суспільними процесами, соціалізація особи. Структура політики. специфічні риси політики: онтологічні, морфологічні та процесуальні. Суб'єкти і об'єкти політики. Соціальна структура суспільства: визначення, генезис і сучасний стан. Соціальні групи у політиці.

Тема 4. Політична влада і владні відносини

Природа і джерела влади та її носії. Влада та її історичні форми. Сучасні теоретичні трактування політичної влади, її сутність. Процес владарювання. Властивості політичної влади, її універсальні та специфічні риси. Механізми і форми здійснення політичної влади. Політичне панування і легітимність. Зміст концепції розподілу влади як системи стримувань і противаг.

Тема 5. Держава як інститут політичної системи

Поняття держави, її ознаки і типи. Різноманітність теоретичних підходів до визначення держави, її ознак і місця у політичній системі суспільства. Відмінності держави від інших суб'єктів політичної системи. Протиріччя держави і громадянського суспільства, механізм їх вирішення. Форми державного устрою: унітарні держави, федерації, конфедерації. Співдружності держав і міждержавні союзи.

Тема 6. Політичні еліти і політичне лідерство

Сутність політичного елітаризму. Сучасні концепції еліт. Закони Р.Міхельса, Дж.Берн Хома. Ліберальний елітаризм та його напрямки. Концепція «національної аристократії» В.Липинського. Обґрунтування елітаризму: біологічне, психологічне, ірраціональне, функціональне,

технократичні. Політична еліта у структурі влади. Соціальна сутність політичного лідерства. Генезис поглядів на політичне лідерство. Політичний імідж. Політичні лідери сучасної України: типологічний портрет.

Тема 7. Політична психологія та культура

Політична ідеологія як стрижень політичної культури суспільства і соціальних спільностей людей. Культура політичного мислення, політичних процесів. Культура упорядження і функціонування політичних інститутів і способів політичної діяльності. Взаємозв'язок політичної, моральної та правової культури. Функції політичної культури. Політична культура в умовах плюралізму і багатопартійності. Історичні особливості формування політичної культури в Україні та оцінка її стану у сучасних умовах. Перспективи розвитку політичної культури України.

Тема 8. Політична свідомість та ідеологія

Політична свідомість як форма відображення політичного буття. Обумовленість політичної свідомості соціально-економічними, історичними, національними і культурними умовами розвитку суспільства. Політична свідомість суспільства, соціальної групи та особи. Міхаїл Бакунін (Бакунін) як основоположник нового напрямку анархізму - колективістського анархізму, або анархоколективізму.

Тема 9. Політичні партії та партійні системи

Поняття і типи партійних систем. Різні підходи щодо поділу партійних систем. Партійні системи з опозицією та без опозиції. Однопартійні та багато партійні системи. Фактори, що обумовлюють утворення партійних систем. Проблеми розвитку багатопартійної системи в Україні.

Тема 10. Держава як інститут політичної системи

Поняття держави, її ознаки і типи. Типи держав. Функції держави. Держава і право. Форми держави. Форми правління: монархії та республіки. Форми державного устрою: унітарні держави, федерації, конфедерації. Державний патерналізм. Конституція України про соціально-правову державу. Принципи соціальної правової держави як рух суспільства до політичної свободи. Значення соціальної держави для розвитку соціальної демократії, реалізація принципу поваги до людської гідності.

Список рекомендованої літератури

1. Бебик В. Основи теоретичної та практичної політології. — К., 1994.
2. Бодуен Жан. Вступ до політології. — К., 1995.
3. Выдрин Д. Очерки практической политологии. — К., 1991.
4. Гаевский Б. Философия политики. — К., 1993.
5. Гелей С.Д., Рутар С.М. Основи політології: Навчальний посібник. -3.е вид., перероб. і доп. -К., 1999.
6. Донцов Д. Історія розвитку української державної ідеї. — К., 1991.
7. Енциклопедія українознавства. Загальна частина: В 3-х т. — К., 1994-1995.
8. Енциклопедія етностранознавства. — К., 1996.
9. Історія розвитку політичної думки: Курс лекцій. — К., 1996.
10. Кухта Б.Л. З історії української політичної думки. — К., 1994.
11. Любимый Я.В. Современное массовое сознание: динамика и тенденции развития. - К., 1993.
12. Майборода А.Н. Теория этнополитики в западном обществоведении. — К., 1993.
13. Нариси з історії українського національного руху / За ред В.Г. Сарбея. — К., 1994.
14. Основы политологии/ Под ред. А. Боднара. — К., 1991.
15. Основы политологии: Курс лекцій / В.Д. Бабкин и др. — К., 1991.
16. Основы политологии: Курс лекцій / Ф.М. Кирилюк та ін. — К., 1995.
17. Основы политологии: Курс лекцій / За ред М. Сазанова. — Харків, 1993.
18. Основы политической системы / Т. Манов, М. Марченко, В. Мшвенирадзе и др. — М., 1985.
19. Політичні партії України / За ред. В.М. Якушина. —К., 1996.

20. Політичні та соціальні ідеї на Україні у 1550-1648 рр. — К., 1989.
21. Політичний словник / За ред Ю.С. Шемшученка та ін. — К., 1996.
22. Політологія. Кінець XIX — перша половина XX ст.: Хрестоматія. — Львів, 1996.
23. Політологія: Курс лекцій / За ред. І.С. Дзюбка. — К., 1993.
24. Політологія: Підручник / І.С. Дзюбка, К.М. Левківський, В.П. Андрию-щенко та ін. / За заг. ред. І.С. Дзюбка, К.М. Левківського, — К., 1998.
25. Політологія: Підручник / За ред. О.І.Семківа. Львів, 1994.
26. Політологія. Навчально-методичний комплекс: Підручник. — К., 2004.
27. Рябов С.Г. Політологія: словник термінів і понять. — К., 1996.
28. Слісаренко А.Г., Томенко М.В., Історія української конституції. — К., 1993.
29. Смолій В.А., Гуржій О.І. Як і коли почала формуватися українська нація. — К., 1991.
30. Тадевосян Э.В. Словарь-справочник по социологии и политологии. — М., 1996.
31. Ткаченко В., Реєнт О. Україна: на межі цивілізацій. Історико-політологічні розвідки. - К., 1995.
32. Українська державність у XX столітті. — К., 1996.
33. Українська політологія: витоки, еволюція. — К., 1995.
34. Херман М.Дж. Стили лидерства и формирование внешней политики // Полис. - 1991. - №1.

Теми з дисципліни «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

Тема 1. Безпека життєдіяльності як науковий напрям та навчальна дисципліна.

Безпека життєдіяльності як наука і навчальна дисципліна. Зв'язок БЖД з іншими науками і дисциплінами. Система БЖД та її основні підсистеми: охорона навколишнього середовища; охорона здоров'я населення; охорона праці; санітарно-епідеміологічна, пожежна, транспортна, радіаційна та інші види безпеки.

Тема 2. Ризик – орієнтований підхід до безпеки життєдіяльності людини.

Визначення та формалізація терміна «ризик». Загальна характеристика ризику. Природний екологічний ризик. Техногенний екологічний ризик. Чинники ризиків екологічної небезпеки. Соціальний, медичний та екологічний аспект ризику в соціумі.

Класифікація ризиків. Компоненти, що характеризують ризик. Окремі види ризиків: індивідуальний, колективний, прийнятний, мотивований (обґрунтований) та немотивований (необґрунтований) та характеристика управління ними. Коефіцієнт індивідуального ризику. Загальні розрахунки ризику. Визначення прийняттого ризику.

Тема 3. Надзвичайні ситуації та їх вплив на життєдіяльність людини.

Надзвичайні ситуації, їх визначення та ознаки. Класифікація надзвичайних ситуацій за масштабами, наслідками, характером процесів і явищ, галузями господарства тощо. Джерело надзвичайної ситуації. Рівні надзвичайних ситуацій. Загальні та класифікаційні ознаки надзвичайних ситуацій. Заходи щодо підвищення стійкості роботи промислових об'єктів у надзвичайній ситуації: ті, що проводяться постійно; за сигналами оповіщення; під час раптового виникнення надзвичайної ситуації.

Надзвичайні ситуації техногенного, природного, соціально-політичного та воєнного, економічного, соціального, інформаційного, змішаного та іншого характеру. Наукова діяльність як фактор ризику. Розвиток нових біотехнологій.

Тема 4. Негативні виробничі фактори, їх біологічна дія та заходи щодо зменшення шкідливого впливу чинників виробничого середовища на людину.

Небезпечні психофізіологічні та шкідливі виробничі чинники. Гігієна праці та виробнича санітарія. Повітря робочої зони. Шкідливі речовини в повітрі робочої зони, їх визначення та нормування.

Освітлення виробничих процесів. Гігієнічне нормування та захист від шуму, вібрації, ультразвуку та інфразвуку. Норми радіаційної безпеки. Дія електромагнітного випромінювання на організм людини та його нормування. Випромінювання оптичного діапазону.

Безпека процесів праці. Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів. Електробезпека. Пожежна безпека. Безпека систем, що працюють під тиском. Показники

пожежовибухонебезпеки речовин та матеріалів. Система попередження пожеж. Система пожежного захисту.

Тема 5. Система цивільної оборони, її основні завдання і організація діяльності.

Захист населення і територій у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій. Загальні положення та основні принципи захисту населення і територій. Основні напрями, мета та завдання захисту населення і територій.

Національна безпека України. Цивільна оборона – мета, завдання, особливості функціонування. Цивільна оборона об'єкта: мета і завдання; організація; нормативно-правове, фінансове і матеріальне забезпечення. Підготовка об'єкта до цивільної оборони: планування, організація, навчання персоналу, контроль. Організація та контроль діяльності цивільної оборони.

Список рекомендованої літератури

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» : чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 20 липня 2012 р. - К. : Паливода А. В., 2012. - 48 с.
2. Закон України "Про пожежну безпеку" від 17 груд. 1993 р. // Законодавство України про охорону праці. – т. 3. – С. 507-530.
3. Закон України «Про зону надзвичайної екологічної ситуації» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2000. - № 42. - ст.348.
4. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001. - № 15. - ст.73.
5. Закон України «Про захист населення і територій від НС техногенного та природного характеру» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, - № 40. - ст.337.
6. Закон України «Про правові засади цивільного захисту»./ Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004. - № 39. - ст.488
7. Безпека життєдіяльності: підруч./ [Ред. Цапко В.Г.]. - К.: Знання, 2008. - 397 с.
8. Безпека життєдіяльності людини: конспект лекцій/ [Ред. Чубук В. В.]. - Х.: ІНЖЕК, 2008. - 360с.
9. Бегун В.В. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки) : навч. посіб. / В.В.Бегун, І.М.Науменко. – К., 2004.– 328 с.
10. Гайченко В.А. Основи безпеки життєдіяльності людини : навч. посіб. / В.А.Гайченко, Г.М.Коваль, Є.П.Буравльов.– 3-ге, перероб. і доп.– К. : МАУП, 2006.– 440 с.

Теми з дисципліни «ОХОРОНА ПРАЦІ»

Тема 1. Система управління охороною праці в державі та на підприємствах

Предмет, місце і значення курсу “Охорона праці в галузі”. Визначення “охорона праці”, “управління охороною праці”. Стан охорони праці в умовах ринкової економіки. Концепція управління охороною праці. Система управління охороною праці. Органи державного управління та нагляду охороною праці та їх повноваження. Управління охороною праці на виробництві.

Тема 2. Правове та нормативне регулювання охорони праці.

Законодавство України з охорони праці. Закон України “Про охорону праці”, “Про працю”. Державні нормативно-правові акти про охорону праці. Стандартизація і нормативно-технічна документація з питань охорони праці. Міжнародна організація праці. Відповідальність за порушення законодавства з охорони праці.

Тема 3. Умови праці і безпека на виробництві.

Умови праці, як соціально - економічна категорія. Класифікація умов праці. Фактори, що впливають на умови праці. Вплив виробничих шкідливостей на безпеку та працездатність.

Санітарні норми, їх види та класифікація. Гранично допустимі рівні виробничих факторів (ГДР). Гранично допустима концентрація шкідливих речовин у повітрі. Методи захисту людини від негативного впливу виробничих шкідливостей. Обґрунтування віднесення робочого місця до відповідної категорії залежно від рівня умов праці.

Тема 4. Профілактика травматизму та професійних захворювань.

Визначення “виробнича травма”, профзахворювання. Основні причини травматизму і професійних захворювань, показники для оцінки. Класифікація нещасних випадків. Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві. Соціальне страхування від нещасних випадків та профзахворювань. Заходи запобігання травматизму та захворюванням на виробництві. Методи аналізу наслідків травматизму та профзахворювань.

Тема 5. Особливості вимог безпеки в галузях економіки: промисловості, торгівлі, медицині, фінансовій сфері, транспорті, сфері послуг.

Поняття і завдання техніки безпеки. Мотиваційні аспекти техніки безпеки в галузях. Особливості безпеки до обладнання та устаткування в галузях. Електробезпека. Вплив статичної електрики на здоров'я працівників та безпеку в різних галузях. Вимоги пожежної безпеки. Відповідність технологічного процесу, обладнання, оснастки, інструментів до вимог стандартів безпеки та норм охорони праці.

Список рекомендованої літератури

1. Закони України: «Про охорону праці», «Про пожежну безпеку»: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 19 вересня 2012 р. - К. : Паливода А. В., 2012. - 52 с.
2. Батлук В.А., Кулик М. П., Яцюк Р. А. Охорона праці : навч. посіб. - 3-тє вид., доп. - Л. : Львівська політехніка, 2011. - 388 с.
3. Грибан В. Г., Негодченко О. В. Охорона праці : навч. посіб. - К. : ЦНЛ, 2009. - 280 с.
4. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці : курс лекцій. практикум: навчальний посібник. - 2-ге вид., стер. – Суми : ВТД Університетська книга, 2007. - 496 с.
5. Охорона праці в Україні. Нормативна база/ ред. Роїна О.М. - 4-е вид., змін. і доп. - К. : КНТ, 2008. - 544 с.

Теми з дисципліни “ОСНОВИ ЕКОЛОГІЇ»

Тема 1. Визначення, об'єкт та предмет дослідження екології як науки. Місце екології в системі наук про природу

Визначення науки “екологія”. Об'єкт та предмет дослідження екології. Науковий та прикладний аспекти екології. Основне завдання прикладної екології. Поняття про екологічну безпеку. Взаємозв'язок екології з фундаментальними та прикладними науками. Мета вивчення екології. Рівні організації живої матерії, які розглядає екологія.

Структура сучасної екології.

Тема 2. Основні поняття, закони та терміни сучасної екології

Основні поняття екології. Значення термінів: популяція, біоценоз, екосистема, біосфера. Найважливіші екологічні закони: обмеження природних ресурсів, зменшення природно-ресурсного потенціалу, піраміди енергій, закон рівнозначності всіх умов життя, розвитку природної системи за рахунок навколишнього середовища. Закони Б. Коммонера. Закон максимуму. Правило територіальності екологічної рівноваги.

Тема 3. Історія виникнення екології. Методи, що використовуються в екологічних дослідженнях. Галузі застосування екології

Короткий історичний нарис розвитку екології. Етапи розвитку екології: описовий етап, етап систематики, етап розвитку теоретичних засад екології. Вчені, з якими пов'язано становлення розвитку екології як науки — Е. Геккель, Ж. Б. Ламарк, Ч. Елтон, А. Тенслі, В. Сукачев, В. Вернадський.

Три основні групи методів, за класифікацією Ю. Злобіна: методи збору інформації, обробки отриманої інформації, інтерпретації результатів. Методи моделювання. Галузі застосування екології. Охорона навколишнього природного середовища.

Тема 4. Аутокологія

Середовище існування — водне, ґрунтове, повітряне. Сфера дослідження аутокології. Поняття про екологічний фактор. Класифікація екологічних факторів. Абіотичні фактори, визначення, розподіл на групи. Основні кліматичні фактори — енергія сонця, освітленість, температура, вологість, газовий склад атмосфери, тиск. Значення енергії сонця та освітленості як важливих складових існування організмів. Поняття про фотоперіод. Вологість, механізми, що регулюють надходження води на поверхню Землі. Едафічні (ґрунтові) фактори. Склад ґрунту.

Біотичні фактори, визначення, класифікація біотичних факторів за способом дії. Форми біотичних відносин. Конкуренція, хижацтво, паразитизм, симбіоз, коменсалізм, алелопатія.

Антропогенні фактори. Класифікація антропогенних факторів. Негативні та позитивні антропогенні фактори. Основні негативні антропогенні фактори, що діють у мегаполісі. Забруднення, їх види. Глобальне потепління клімату як наслідок антропогенного впливу.

Взаємодія екологічних факторів між собою.

Тема 5. Демекологія — екологія популяцій

Значення терміну популяція. Фактори, що впливають на динаміку популяцій. Поняття народжуваності та смертності у популяціях. Поняття мінімальної чисельності та щільності популяцій. Структура популяцій. Просторова структура. Розподіл особин у популяції — рівномірний, груповий та випадковий. Поняття територіальності заЮ. Одумом. Вікова та статева структура популяції. Взаємовідносини між популяціями. Типи взаємовідносин.

Коливання чисельності популяцій.

Тема 6. Синекологія

Синекологія — екологія угруповань. Поняття про біоценоз. Складові частини біоценозу. Умови, коли угруповання можна назвати біоценозом. Структура біоценозу — трофічна, просторова, екологічна. Трофічні рівні. Поняття про підземну та надземну ярусність біоценозу.

Поняття про екологічну нішу. Потенційна та реалізована екологічні ніші. Сталість екологічних параметрів біоценозу. Сукцесії. Типи сукцесій — ендодинамічні, екзодинамічні, антропогенні.

Поняття про індикативне значення організмів. Біоіндикатори.

Тема 7. Біогеоценологія — вчення про екосистеми

Біогеоценоз. Визначення поняття екологічна система.. Структура і функції екосистеми. Компоненти екосистеми — неживі та біомаса. Компоненти екосистеми. Продуценти, консументи, редуценти. Антропогенні та штучні екосистеми.

Біогеохімічні цикли у екосистемах. Еволюція екосистем. Енергетика та метаболізм в екосистемах. Закономірності існування екосистем. Наземні та водні екосистеми, спільні риси та від'ємності функціонування. Загальні принципи функціонування екосистем. Поняття про біологічну та екологічну рівновагу.

Тема 8. Глобальна екологія

Коло питань, що розглядає глобальна екологія. Поняття про біосферу. Еволюція біосфери. Оболонки біосфери — атмосфера, гідросфера та літосфера. Поняття про ноосферу. Характерні особливості біосфери, її структура (за В. Вернадським). Властивості живої речовини. Функції живої речовини в біосфері. Енергетичний баланс біосфери. Джерела потоку енергії на Земній кулі — кінетична енергія, енергія земних надр, сонячна енергія. Діяльність людини і зміни енергетичного балансу біосфери.

Природне забруднення біосфери. Антропогенні забруднення біосфери. Екологічна безпека атмосфери, гідросфери, літосфери.

Тема 9. Вплив навколишнього природного середовища на життєдіяльність людини

Поняття про природне середовище. Абіотичні та біотичні компоненти природного середовища. Поняття здоров'я, нездоров'я. Системи сприйняття людиною стану середовища існування. Органи чуття. Гомеостаз. Адаптація. організму. Вплив факторів природного середовища на життєдіяльність людини. Роль імунної та нервової системи у сприйнятті людиною впливів навколишнього середовища.

Тема 10. Екологія і практична діяльність людини

Джерела екологічної кризи та їх зв'язок з науково-технічним прогресом. Вплив людства на навколишнє середовище. Деградація природного середовища. Джерела екологічної кризи та її вплив на біосферу. Поняття про екологічну катастрофу. Екологічні аварії. Види аварій. Економічні та соціальні наслідки екологічної катастрофи. Заходи з ліквідації наслідків аварій та їх етапи. Екологічна небезпека. Проблеми природного середовища, пов'язані з діяльністю людини.

Тема 11. Природні небезпечні явища і процеси, їх вплив на людство

Поняття про природні небезпечні явища і процеси. Землетруси. Сейсмічно активні райони в Україні. Частота та градація за шкалою Ріхтера можливих землетрусів. Зсувні процеси, просадки, великі повені, поширення, можливі причини. Селі, селеві потоки, специфіка, причини. Снігові лавини. Лісові пожежі та пожежі на сільськогосподарських угіддях. Терміни, ймовірні площі можливих пожеж. Епідемії та епізоотії. Природні осередки небезпечних інфекцій. Хвороби — аскаридоз, правець, сибірка, туляремія, туберкульоз, вірусний гепатит, ВІЛ-інфекція. Інфекційні захворювання тварин.

Тема 12. Техногенні небезпечні явища та процеси. Екологічні особливо небезпечні процеси

Джерела небезпек техногенного характеру в Україні. Поняття про техногенне середовище. Хімічна небезпека. Хімічно небезпечні об'єкти. Вибухо- та пожежонебезпечні об'єкти. Руйнування гідротехнічних споруд і пов'язана з цим небезпека. Енергетична небезпека. Транспортна небезпека, види транспорту. Радіаційна небезпека, джерела радіоактивного забруднення. Відходи як одна з найактуальніших проблем сучасності. Поняття про харчову небезпеку. Хімічні фактори, що можуть становити харчову небезпеку — добрива, пестициди, важкі метали, нітрати, гормони.

Екологічні особливо небезпечні процеси — забруднення і деградація ґрунтів, повітря поверхневих і підземних вод, підтоплення земель. Синергічна дія техногенних небезпечних явищ на життєдіяльність людини.

Тема 13. Екологічні аспекти якісного харчування людини

Вода та харчові продукти як необхідна умова життя людини. Забруднення продуктів харчування. Поняття про бактеріальне отруєння. Потрапляння в харчові продукти хімічно небезпечних речовин та радіонуклідів.

Проблеми питної води. Забруднення харчової речовини та продуктів. Поняття про ГДК харчових продуктів. Наслідки впливів забруднювальних речовин на організм людини.

Екологічно безпечні продукти харчування. Раціональне харчування. Методи виведення шкідливих речовин з організму людини. Згубні звички — тютюнопаління, наркоманія, алкоголізм — як чинники потрапляння шкідливих речовин в організм людини.

Тема 14. Екологічна освіта і виховання

Екологічна освіта як необхідна складова педагогічного процесу у вищій школі. Формування основ екологічного мислення та здатність людини створювати гармонійні відносини з природою. Екологія у змісті освіти. Післядипломна екологічна освіта. Екологічна освіта в Україні та закордоном. Кодекс екологічної етики спеціаліста.

Список рекомендованої літератури

1. Барановський В. А. Екологічний фактор сталого розвитку // Екологічний вісник. — 2003. — № 5–6. — С. 27–30.
2. Джигирей В. С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: Навч. посіб. — 3-тє вид., випр. і допов. — К.: Знання, 2004. — 309 с
3. До проблеми концепції екологічної політики України і механізму її реалізації // Економіка України. — 2003. — № 1. — С. 75–79
4. Екологічна безпека та охорона навколишнього середовища: Підруч. для вузів. - К., 2004 - 423с.
5. Екологічний менеджмент: Навч. посіб. — Одеса, 2004.
6. Микитюк О.М., Грицайчук В.В., Злотін О.З., Маркіна Т.Ю. Основи екології: Навчальний посібник. – Харків, 2004

Теми з дисципліни «ФІЛОСОФІЯ»

- Тема 2. Історія західної європейської філософії;
- Тема 3. історія української філософії;
- Тема 4. Структура філософії: дисципліни та сфери;
- Тема 5. Головні філософські поняття та категорії.

Список рекомендованої літератури

1. Андрущенко В.П., Михальченко М.І. Сучасна соціальна філософія: курс лекцій. — К., 1996.
2. Вольтер. Философские повести. — М., 1985.
3. Кониський Г. Філософські твори: В 2-х т. — К., 1990. — Т. 1-2.
4. Философский энциклопедический словарь. — М., 1983.
5. Філософія: Курс лекцій. — К., 1994.
6. Філософія: Підручник для вузів. — К., 1995.

Теми з дисципліни «ПСИХОЛОГІЯ»

- Тема 1. Особистість у діяльності.
- Тема 2. Індивідуально-типологічні особливості особистості.
- Тема 3. Психічні процеси та їх роль у розвитку особистості.
- Тема 4. Емоційно-вольова сфера особистості.
- Тема 5. Виробничий колектив як соціальна група.
- Тема 6. Психологія спілкування .
- Тема 7. Психологія конфлікту .
- Тема 8. Психологічні проблеми самореалізації особистості.

Список рекомендованої літератури

1. Адлер А. Наука жить. — К., 2007
2. Айзенк Г. Проверьте свои интеллектуальные способности. — Рига, 2002.
3. Ананьев Б.Г. Человек как предмет познания. — Л., 2008
4. Асмолов А.Г. Психология личности. — М., 2009
5. Гамезо М.В., Домашенко И.А. Атлас по психологии. — М., 2006.
6. Голубева Э.А. Способности и индивидуальность. — М., 2004
7. Донцов А.И. Эмоция как ценность. — М: Политиздат, 2007. — 272с
8. Загальна психологія. Навчальний посібник / О.Скрипченко, Л.Долинська, З.Огороднійчук та ін. — К, 2007.
9. Иванов Е.Ф. Психология мышления и памяти: Учеб.пособ. — Харьков: ХГУ, 2008.
10. Изард К. Эмоции человека. — М, 2009
11. Ильин П.М. Психология воли. — Санкт-Петербург, 2000.
12. Кречмер Э. Строение тела и характер. — М., 2005
13. Ковалев А.Г., Мясичев В.Н. Психические особенности человека. Т.1. — Л., 2007
14. Левонтин Р. Человеческая индивидуальность: наследственность и среда. — М., 2003
15. Леонтьев А.Н. Деятельность, сознание, личность. — М., 2007
16. Леонгард К. Акцентуированные личности. — К., 2010
17. Мерлин В.С. Психология индивидуальности. — Москва – Воронеж, 1996
18. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. — СПб: 2009

Теми з дисципліни «ПРАВознавство»

- Тема 1. Загальні положення Конституції України.
- Тема 2. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина.
- Тема 3. Правовий статус Верховної Ради України
- Тема 4. Повноваження та правовий статус Президента України.
- Тема 5. Кабінет міністрів України та інші органи виконавчої влади.

Тема 6. Судова система України

Тема 7. Територіальний устрій України.

Тема 8. Правовий статус Автономної Республіки Крим.

Тема 9. Правовий статус органів місцевого самоврядування в Україні.

Тема 10. Повноваження Конституційного суду України.

Список рекомендованої літератури

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Закон України «Про Конституційний суд України» від 16.10.1996 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 49, ст.272
3. Закон України «Про регламент Верховної ради України» від 10.02.2010 Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 14-15, № 16-17, ст.133
4. Закон України «Про статус народного депутата України» від 17.11.1992 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, N 3, ст. 17
5. Закон України «Про судоустрій та статус суддів» від 07.07.2010 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, N 41-42, N 43, N 44-45, ст.529
6. Венгеров А.Б. Теория государства и права: Учебник / А.Б. Венгеров. - 6-е изд., стереотип., учеб. - М.: Омега-Л, 2009. – 608 с
7. Гусарев С.Д., Олійник А.Ю., Слюсаренко О.Л. Теорія права і держави: навч. посібник / Київський національний ун-т внутрішніх справ. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців "Правова єдність", 2008. – 270 с.
8. Загальна теорія держави і права: навч. посіб. / Р.А. Калюжний, С.М. Тимченко, Н.М. Пархоменко, С.М. Легуша. – К.: Видавець Паливода А.В., 2007. – 296 с. – (Бібліотека студента).
9. Зайчук О.В., Заєць А.П., Журавський В.С., Копиленко О.Л., Оніщенко Н.М. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник / О.В. Зайчук (ред.), Н.М. Оніщенко (ред.). – 2-ге вид., переробл. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 688с.
10. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Теорія держави і права (схеми, таблиці, поняття): Навчальний посібник. – К., 2006. – 127 с.
11. Копиленко О.Л., Зайчук О.В., Заєць А.П., Журавський В.С., Оніщенко Н.М., Бобровник С.В. Загальна теорія держави і права (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції): навч. посіб. / МОН України. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 400 с.
12. Коталейчук С.П. Теорія держави та права: навч. посібник для підготовки до держ. іспитів. – К.: КНТ, 2009. – 320 с.
13. Лисенков С.Л. Загальна теорія держави і права. – К.: КНТ, 2006. – 355 с.
14. Малько А.В. Теория государства и права в схемах, определениях и комментариях :Учебное пособие /А. В. Малько; Институт государства и права РАН. Саратовский филиал. - Учеб. изд. -М.: Проспект, 2009. -140 с.
15. Морозова Л.А. Теория государства и права: Учебник /Л.А. Морозова. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Эксмо, 2009. - 477 с.
16. Ортинський В.Л., Грищук В.К., Мацько М.А., Буряк В.Я., Грищук О.В., Долинська М.С. Основи держави і права України: підручник. – К.: Знання, 2008. – 583с.
17. Осауленко О.І. Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. для студентів ВНЗ / Київський національний університет внутрішніх справ. – К.: Істина, 2007. – 336 с.
18. Пендюра М.М. Теорія держави і права: посіб. для підгот. до іспитів / Київський національний ун-т внутрішніх справ – К.: ТЕКСТ, 2008. – 188с.
19. Рассказов Л.П. Теория государства и права: Учебник для студентов вузов /Л.П. Рассказов. -2-е изд., учеб. - М.: Риор, 2009. – 463 с.
20. Самофалов Л.П., Старостюк А.В., Кононець Т.Л., Шилінгов В.С., Чернецька О.В. Теорія держави і права для підготовки до іспиту: навч. посіб. для студ. ВНЗ / В.С. Шилінгов (заг.ред.). – К.: КНТ, 2008. – 228с.
21. Середа Г.П., Стеценко С.Г. Проблеми теорії держави і права: Навчальний посібник у визначеннях та схемах. – К.: КНТ, 2009. – 184 с.
22. Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): Підруч. – Х.: Еспада, 2006. – 776 с.

23. Теория государства и права /Авт. кол.: В.С. Афанасьев, В.К. Бабаев, В.М. Баранов и др.; Под ред. А.Г. Хабибулина, В.В. Лазарева. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: ИД «Форум»; Инфра – М, 2009. – 620 с.

24. Теория государства и права: Учебник для вузов / В.Л. Кулапов, А.В. Малько; Саратовский филиал Института государства и права РАН; Саратовская государственная академия права. - М.:Норма, 2009. - 384 с.

25. Теория государства и права: Учебник / Н.И. Летушева, М.В. Летушева. - 5-е изд., стереотип., учеб. - М.: Издательский центр "Академия", 2009. - 208 с.

26. Теорія держави та права: Посіб. для підгот. до екзаменів / С.М. Тимченко, Р.А. Калюжний, Н.М. Пархоменко, С.М. Легуша.– К.: Вид. Паливода А.В., 2006.– 176 с.

Структура тестового завдання

Вступне випробування проводиться письмово у вигляді тесту закритого типу. Тестове вступне випробування складається з 10 завдань, кожне з яких оцінюється в 20 балів за правильну відповідь. Таким чином, за правильні відповіді на всі питання абітурієнт може отримати максимальну кількість - 200 балів. Час виконання завдань – 30 хвилин.

Критерії оцінювання тестових завдань

Критерії оцінювання тестових вступних випробувань абітурієнтів старших курсів в 200 бальній шкалі.

Максимальна можлива сума набраних балів становить 200.

Мінімальна кількість балів для участі в конкурсному відборі становить 100 балів.

Нормативи оцінювання

Кількість вірних відповідей	Оцінка (кількість балів)
1-4	до 100
5	100
6	120
7	140
8	160
9	180
10	200